

De maaibalk houdt subtiel de heg kort

Moeten er meters worden gemaakt, dan wordt een heg machinaal geknipt. Wie kiest voor een maaibalk heeft keuze uit grofheid en uit werkbreedte.

Een van de allereerste machines waarmee heggen werden geknipt, was waarschijnlijk de machine van McConnel die kort na de Tweede Wereldoorlog werd geïntroduceerd. Nergens zoveel heggen als in Engeland dus dat ze daar al vroeg met mechanische oplossingen kwamen, is wel te verklaren. Dat was toen het principe van een maaibalk dat met een frame op een trekker werd gebouwd en met een apart motortje werd aangedreven. In de tussentijd is er veel veranderd. Het wat ruigere heggentrimmen zoals ze dat in Engeland noemen, is overwegend werk voor een klepelmaaier geworden. Maar wordt het meer hovenierswerk, dan zijn er subtielere methoden.

Heggen maaien gebeurt inmiddels vaak met slagmaaiers. Dat is vooral om te sparen op de kosten van het opruimen. Het werkt ook goed als de heg goed wordt bijgehouden. Het maaisel wordt verpulverd en onder de heg geblazen waar het snel verteert en weer als voedingsstof dient voor de heg. Hoewel, niet iedereen heeft daar dezelfde mening over en dezelfde ervaring mee. Kenners menen dat niet zozeer het systeem als wel de details van de machine bepalend zijn voor het succes van een slagmaaier. En voor wie het tussen de struiken blazen van gehakseld materiaal toch een probleem is, zijn er ook machines die het materiaal afzuigen en verzamelen.

Marktleider

De maaibalk is nog steeds een alternatief bij het knippen van hagen, maar de machine heeft wel flink terrein verloren. Het resultaat van het knippen met een maaibalk is prima, maar het opruimen van het maaisel betekent wel een extra kostenpost. Een maaibalk om heggen mee te knippen wordt vaak gebruikt in combinatie met een

Bij een heggenschaar valt het geknipte materiaal onverkort op de grond. Knippen is zo gebeurd, het opruimen van het snoeiafval is het meeste werk.

De eenvoudigste uitvoering van het HXF-frame van Spearhead voor aan een shovel. Het mes kan ook horizontaal klappen zodat je de hele heg kunt knippen.

Een schaar voor takken tot 11 centimeter zoals deze van McConnell werkt nog steeds volgens het principe van een maaibalk, maar feitelijk wordt er geknipt.

maaiarm. Dat verklaart waarom veel leveranciers van maaiarmen ook een maaibalk voor heggen kunnen leveren. Ondanks dat namen en kleuren kunnen verschillen, gaat het in de meeste gevallen om een maaibalk van de Duitse machinefabrikant Dücker. Die levert de maaibalken in drie varianten. De AWS 13, 22 en 26 voor takken tot 11 cm in 1,30, 2,20 of 2,60 meter werkbreedte en de HS 16, 20 of 30 voor takken tot 45 mm met een werkbreedte van 1,60, 2,00 of 3,00 meter werkbreedte. Deze twee varianten werken met een langzaam bewegend mes en worden door een cilinder aangedreven. Met 40 liter olie per minuut maken die 60 heen-en-weer gaande bewegingen per minuut, ofwel ze knippen 120 maal per minuut.

Fietspaden

Voor takken tot 30 mm heeft Dücker een fijnere maaibalk in het pakket: de HSL 15 met 1,50 meter werkbreedte. Deze knipt aanzienlijk sneller. De HSL 15 wordt met een hydro-motor aangedreven en is meer het type schaar voor het echte heggen knippen. De prijzen lopen op van 6.060 euro voor de ASW 13 tot 7.380 euro voor een ASW 30. De HSL 15 staat in de boeken voor 3.690 euro voor een losse maaibalk. Afhankelijk van de machine kan er nog een smoorventiel à 520 euro bijkomen en een aanbouwdeel voor een arm van 810 tot 1.770 euro voor de zwaarste armen.

De maaibalken worden overwegend gebruikt om takken te knippen. Bijvoorbeeld overhangende takken langs fietspaden. Omdat er alleen wordt geknipt en niet gehakseld, gaat dat heel rustig zonder dat er materiaal in het rond kan vliegen. Met een werksnelheid tot

2 km/h zijn er dan in korte tijd heel wat takken op te ruimen. Is het hout dikker dan 10 centimeter dan komt de cirkelzaag in beeld. Het principe van een heggenschaar is hetzelfde als dat van een vingerbalk, alleen een flink stuk grover. Voor het fijnere werk is de term heggenschaar op zijn plaats, de grovere varianten luisteren beter naar de naam takkenschaar, maar het blijft het principe van een maaibalk. Het geheim van een goede heggenschaar zit vooral in het materiaal waarvan die is gemaakt. Dat moet de juiste combinatie hebben van hard- en taaigheid. Enerzijds moet het materiaal niet te snel slijten en scherp blijven, anderzijds mag het ook niet breken. 'Braunkohlstahl' noemen ze dat bij Dücker. Dat is op zich een weinig zeggende term, maar het blijkt te gaan om een staalsoort die ook wordt gebruikt voor machines in de bruinkoolindustrie. Heggenscharen zijn doorgaans geen machines die heel veel uren maken, maar ze gaan behoorlijk lang mee. Het snijvlak is essentieel. Is er geen scherp vlak tussen onder- en bovenmes dan vouwt het hout zich ertussen en gaat het van kwaad tot erger. Na 1.000 uur moet een schaar worden geslepen. Zowel het vaste ondermes als het heen-en-weer gaande bovenmes zijn dik genoeg om vijf tot maximaal zes keer te worden geslepen.

Aanbouwen

Vaak wordt een heggenschaar gebruikt als hulpstuk aan een maaiarm. Maar montage aan een voorlader, verreiker of een shovel kan ook. Spearhead levert daarvoor het HXF-frame. Die zijn er in een eenvoudige vaste uitvoering, maar ze kunnen ook zwenkend

worden uitgevoerd. Voor takken tot 40 mm levert Spearhead de HL-maaibalk in breedten 1,50, 1,80 of 2,10 m en de HX in 1,50 en 2,25 meter werkbreedte voor takken tot 10 cm dik. Spearhead-importeur Hissink in Oeken levert ook takkenscharen voor de armen van Marolin. McConnell heeft voor voorladermontage het FKG-frame. Dat is wel inklapbaar maar is in het werk een arm op een vaste breedte. Dücker levert een aanbouwframe met een sideshift. Die kan 1,60 meter opzij schuiven en werken tot 3,40 meter uit het midden van het voertuig. McConnell heeft de Swingtrim 1200 en 1500 met 1,20 resp 1,50 m brede schaar die takken knipt tot 25 mm. Die heeft 16 – 22 liter olie per minuut nodig. Maar ook zwaardere takkenscharen zijn bij McConnell leverbaar. Wim van Breda levert een maaibalk van Orsi in 155 of 225 centimeter werkbreedte voor takken tot 12 centimeter en noteert daarvoor prijzen van respectievelijk 8.085 en 8.570 euro. Voor aanbouw aan een Herder-arm komt er dan nog 477 euro bij voor een vaste aansluiting maar ook een mechanische draaikop à 2.170 euro of een hydraulische à 5.860 euro is mogelijk.

Nichemarkt

Takkenscharen zijn een nichemarkt en wie er eenmaal een heeft, kan zich er vaak ook jarenlang mee redden. Maar om een verwaarloosde heg of overhangende takken van bomen snel en op een veilige manier te kortwieken, zijn ze af en toe toch een uitkomst. In Nederland worden ze vaak gebruikt als hulpstuk aan armen die door het jaar heen ook voor ander werk worden ingezet. ■